

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta. Vuoden varrella kuoli vakinainen laskuapulainen A. Kaarna tammikuun 9 p:nä ja vakinainen laskuapulainen S. Lieto erosi lokakuun 1 p:nä; täten avonaisiksi joutuneihin virkoihin otettiin ylim. laskuapulaiset E. Inberg ja H. Zimmermann. Virkavapautta nauttivat vuoden varrella seuraavat vakinaiset laskuapulaiset: G. Fontell toukokuun 20 p:stä kesäkuun 20 p:än, E. Särskisilta helmikuun 1—22 ja elokuun 1—15 p:n välisenä aikana, S. Lieto heinäkuun, H. Montell kesäkuun 3—17 p:n välisenä aikana ja marraskuun 15 p:stä joulukuun 15 p:än sekä E. Inberg heinäkuun. Laskuapulaiset G. Fontell ja H. Montell kantoivat tänä aikana kaupungin kunnallisten viranpitäjän palvelusehtosäännön 18 §:n perusteella täyden palkan. Lääkärintodistuksen nojalla lyhennettiin laskuapulaisen G. Fontellin päivittäinen työaika loka—joulukuun aikana tunnilla. Virkaatekevänä vakinaisena laskuapulaisena toimi ylim. laskuapulainen H. Zimmermann heinäkuun 1 p:stä elokuun 15 p:än ja A. Ikonen heinäkuun.

Ylim. laskuapulaisen E. Inbergin tultua vakinaiseksi helmikuun 1 p:stä lukien jäi sen kautta vapaaksi tullut ylim. laskuapulaisenvirka täyttämättä vuoden loppuun, joten ei tarvinnut anoa mitään lisäystä ylim. apulaisia varten myönnettyyn määrärahaan, vaikka budjetissa oli laskettu, että palkat vuoden edellisellä puoliskolla maksettaisiin IV:n ja jälkimmäisellä puoliskolla III:n palkka-asteikon mukaan, vaikka ne todellisuudessa maksettiin koko vuoden aikana ensimmäintun asteikon mukaan. Lokakuun 1 p:nä erosi ylim. laskuapulainen N. Hjelmmann, joka oli tullihallituksen tilastokonttorissa poiminut kauppatilaston alustavan aineiston, koska pidettiin sopivana että tämä työ vastaisuudessa, kuten aikaisemmin oli tapahtunut, tehtäisiin tuntipalkalla, ja päätti rahatoimikamari syyskuun 9 p:nä, tehdäkseen mahdolliseksi tämän järjestyksen, vuoden viimeisenä neljänneksenä siirtää 7,500 markan suuruisen määrän budjettierästä Ylimääräiset apulaiset budjettierään Konttorin ulkopuolella teetetävä työ; täten lakkautettiin kokonaan yksi ylim. apulaisenvirka. Sittenkun ylim. laskuapulainen H. Zimmermann oli otettu vakinaiseen virkaan otettiin ylim. apulaiseksi ent. vakinainen laskuapulainen S. Lieto, joka kuitenkin olisi virassa mikäli tarvitaan ja saisi työstään korvauksen tuntipalkan mukaan. Kahden viimeksimainitun toimenpiteen kautta vähenevät kaupungin menot huomattavasti. Virkavapautta nauttivat ylim. aktuaari D. Neovius ja ylim. amanuenssi E. Ruuth kumpikin kaksi viikkoa heinäkuussa sekä ylim. laskuapulainen A. Grönroos kesäkuun ja kantoi viimeksimainittu tältä ajalta täydet palkkaetunsa. Tilapäisinä ylim. laskuapulaisina toimivat kenraali W. Alfthan maaliskuun 13 p:stä toukokuun 5 p:än sekä rouva

L. von Hausen ja neiti A. Lindqvist kesäkuun 15 p:stä syyskuun 15 p:än. Vahtimestarinapulainen Y. O. Gröndahl erosi kesäkuun 1 p:nä ja tuli hänen jälkeensä nuorukainen E. O. Gröndahl.

Henkilökunnan palkkaedut. Kolmena ensimmäisenä neljänneksenä maksettiin kaupungin viranpitäjien palkat indeksiasteikon IV mukaan, kolmantena neljänneksenä kaupunginvaltuuston siitä tekemän erikoisen päätöksen perusteella. Sittenkun valtuusto joulukuun 17 p:nä oli hyväksynyt kunnallisille viranpitäjille uudet palkka-asteikot maksettiin heille neljäntenä neljänneksenä palkkaa uuden palkkataulukon VIII asteikon mukaan.

Konttorin järjestely. Työaika pitennettiin rahatoimikamarin toukokuun 27 p:nä tekemän päätöksen perusteella kesäkuun 1 p:stä siten, että se mainitusta päivästä lukien ulottuu klo 10:stä a. p. klo 4.15 i. p., neljännestunnin kahvilomalla; lauvantaisin lopetetaan työ klo 3.15 i. p. (kesäaikana klo 2.15 i. p.). Rahatoimikamari teki niinkään tammikuun 25 p:nä päätöksen ylityöstä maksettavasta korvauksesta.

Konttorin julkaisu toiminta. Konttorin esityksen, että konttorille uskotaisiin kunnallishallintoa koskevien asetusten kodifioinnin julkaiseminen rahatoimikamari epäsi tammikuun 8 p:nä, koska valtuuston aikaisemmin olemassa olevan kodifioinnin lisävihkoa toimittamaan valitseman notaari K. V. Puuskan ilmoitettiin jo ryhtyneen työhönsä. Kun kuitenkin vuositilintarkastajat kertomuksessaan olivat lausuneet että uusi kodifiointi ensi tilassa oli saatava aikaan, lähetti konttori rahatoimikamarille uuden esityksen, joka kuitenkin nytkin marraskuun 28 p:nä epäsi esityksen. Joulukuun 17 p:nä pitämässään kokouksessa päätti valtuusto kuitenkin antaa tilastokonttorin toimeksi julkaista uusi, täydellinen kunnallinen asetuskokoelma.

Ilmestyneet julkaisut. Vuonna 1924 julkaisi tilastokonttori seuraavat 9 julkaisua, jotka ilmestyivät alempana mainittuina aikoina:

Tammik.	23.	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja - Statistisk årsbok för Helsingfors stad. XVI. 1923. XXVIII + 426 siv.
Huhtik.	25.	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 1. 1923. XII + 124 siv.
»	25.	Kommunal författningsamling för Helsingfors stad. 1. 1923. XII + 124 siv.
Toukok.	26.	Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 34. 1921. IV + 307 + 128 siv.
Syysk.	10.	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 34. 1921. IV + 304 + 126 siv.
Lokak.	11.	Helsingin kaupungin tilasto. II. Ulkomaan kauppa. 8. 1923. IV + 40 + 126 siv.
Jouluk.	2.	Helsingfors stads statistik. II. Utrikes handel. 8. 1923. IV + 40 + 124 siv.
»	17.	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 5. 1924. X + 282 siv.
»	30.	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja - Statistisk årsbok för Helsingfors stad. XVII. 1924. XXX + 408 siv.

Vuoden lopulla oli painossa 1922 vuoden kunnalliskertomus, jonka ruotsinkielinen käsikirjoitus jo kokonaan oli lähetetty kirjapainoon kun taas suomenkielisestä käsikirjoituksesta puuttui ainoastaan muutama arkki, joten kertomuksen lasketaan ilmestyvän viimeistään maaliskuussa 1925. Samoihin aikoihin voitane aloittaa 1923 vuoden kertomuksen painattaminen ja syksyllä 1925 voitane vuoden 1924 kertomus lähettää kirjapainoon. Toiveita on siis että tämä julkaisu vuoden kuluttua on aivan au-jour.

Vuonna 1923 painetut kunnallisasetuskokoelman vihot, joissa on yhtäjaksoinen sivujen numerointi, yhdistettiin vuoden varrella eri julkaisuksi

tarpeellisine asialuetteloineen ja nimilehtineen. Vuoden varrella julkaistiin vuoden 1924 kunnallisasetuskokoelmaa 5 vihkoa, jotka vuoden lopulla julkaistujen asetusten mukaan täydennettyinä yhdistetään samanlaatuisiksi eritekeksi. Tähän julkaisuun sisältyvistä asetuksista toimitti konttori erikoispainoksen ajuritaksasta (2,000 kpl.), tariffista satamamaksujen kannannasta (150 kpl.), työläisten eläkesäännöstä (100 kpl.), kunnallisten viranpitäjien eläkesäännöstä (300 kpl.), automobiiliohjesäännöstä (1,500 kpl.) ja lastensuojelulautakunnan ohjesäännöstä (700 kpl.). Eläkesäännöistä ja lastensuojelulautakunnan ohjesäännöstä annettiin koko painos rahatoimikamarille tai lastensuojelulautakunnalle, ajuri- ja automobiilitaksat myytiin yleisölle tilastokonttorissa, kun taas satamatariffien myynti, valtuuston päätöksen mukaan, annettiin satamakannantakonttorin huoleksi.

Terveyden- ja sairaanhoitoa koskevan kolmivuotistilaston painattamiseen voitiin ryhtyä vasta vuoden lopulla, kun taas kaupungin merenkulkua kuusi- vuotiskautena 1918—23 koskeva tilasto oli painossa vuoden vaihteessa ja odotettiin sen valmistuvan vuoden 1925 alussa. Viimemainitun tilaston myöhästyminen, jonka tilaston valtuuston päätöksen mukaan pitäisi ilmestyä joka kolmas vuosi riippuu merenkukuhallituksen tilastokonttorista saadusta erikoisen virheellisestä ja puutteellisesta aineistosta, joka useamman kerran oli palautettava oikaistavaksi ja täydennettäväksi, jolloin konttorin kohtuuttomasti oli ollut pakko maksaa palkkiota viimemainitun konttorin henkilöille siitä että he työskentelivät oikaistakseen omat virheelliset taulukkonsa.

Tyydytyksellä mainittakoon, että vuoden tilastollinen vuosikirja on ilmestynyt ennen vuoden loppua, seikka, jota ei ole sattunut lähinnä edellisinä vuosina.

Kirjelmässään maaliskuun 21 p:ltä huomautti rahatoimikamari että vaikka konttorin tilastolliset julkaisut ovat ilmestyneet verrattain hyvissä ajoin ovat kunnalliskertomukset viivästyneet kohtuuttomasti. Tämän johdosta voidaan tässä yhteydessä mainita että puhtaasti tilastollisia julkaisuja laadittaessa työ etupäässä on yksinkertaista laskutyötä ja olemassa olevan aineiston muovailua, johon työhön voidaan suuressa määrässä käyttää vähemmän päteviä työvoimia, kun taas kunnalliskertomuksia laadittaessa välttämättömästi vaaditaan varmaa arvostelukykä ja niinhyvin kunnallishallinnon järjestelyn ja työtavan kuin myös aikaisemmin käsitellyissä kysymyksissä tehtyjen päätösten tarkkaa tuntemista, jonka tähden jonkun konttorin pätevimmistä henkilöistä on suoritettava tämä työ jota ei myöskään voida jakaa kovin monelle. Kuten yllä on esitetty on konttori kuitenkin jo ryhtynyt toimenpiteisiin rahatoimikamarin mainitseman epäkohdan poistamiseksi.

Apua ja tietoja muille viranomaisille. Kuten lähinnä edellisenä vuonna sai konttori tilastollisen päätoimiston sosialitilastolliselta osastolta kuukausittain tietoja elinkustannusindeksiluvuista ja lähetettiin mainitut tiedot viipymättä niitä tarvitseville laitoksille ja viranomaisille.

Kuten tavallista, laati tilastokonttori Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvat taululiitteet, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia. Useille ulkomaalaisille kaupungeille lähetettiin heidän pyytämääns erilaisia tilastollisia, etupäässä kaupungin sairaaloisuutta ja kuolevaisuutta valaisevia, tietoja. Myöskin vastattiin useihin ulkomailta tehtyihin vuokraoloja koskeviin kysymyksiin.

Rahatoimikamarin helmikuun 19 p:nä annettua konttorin toimeksi selvittää kesäkuun 1 p:nä lakkautetun vuokransäännöstelyn jälkeen vallitsevaa vuokratasoa sekä hankkia tieto mainittuna päivänä vuokralaisia kohdan-

neista vuokrakorotuksista, kokosi konttori kaupungin omien laitosten ja muutamien suurimpien työnantajain avustuksella tietoja heidän palveluksensa olevien henkilöiden vuokraoloista, sekä jätti rahatoimikamarille elokuun 30 p:nä kertomuksen tämän tiedustelun tuloksista.

Toimenpiteitä kunnallisen tilaston parantamiseksi. Uutisrakennustointaintaa koskeva tilasto on vihdoinkin järjestetty jotakuinkin tyydyttävällä tavalla.

Rahatoimikonttorille tehtiin useita esityksiä tilinpäätöskertomuksessa annettujen tietojen täydentämiseksi, joiden tarkoituksena oli helpottaa niiden parempaa tilastollista käyttöä.

Konttorin menot ja tulot. Allaoleva taulukko osoittaa missä määrin konttorin vuonna 1924 käytettävissä olevia määrärahoja oli käytetty tai säästetty.

Tili.	Määräraha.	Menot.	Ylitetty (—) tai säästetty (+) määrä.
Markkaa ja penniä.			
Palkkaukset	395,422 70	395,422 70	— —
Ylim. apulaiset	113,877 —	113,114 —	763 —
Konttorin ulkopuolella suoritettut työt	33,860 —	33 848 —	12 —
Painatuskustannukset	¹⁾ 465,429 37	358,527 03	²⁾ 106,902 34
Lämpö ja valaistus	400 —	88,80	311 20
Siivous	6,750 —	6,680 —	70 —
Tarverahat	14,000 —	13,712 21	287 79
Yhteensä	1,029,739 07	921,392 74	108,346 33

Tähän tulee lisäksi kustannukset kirjoituskoneenpöydän ostosta 325 markkaa, kellon ostosta 290 markkaa ja kolmen pöytälamppun ostosta 337: 50 markkaa, jotka ovat viedyt yleiselle kalustotilille; rahatoimikamarista saatiin sitäpaitsi käytetty kirjoituskone.

Konttorin tulot myydyistä julkaisuista ja asetuksista nousivat vuoden varrella 4,091: 50 markkaan.

Vuoden 1925 menosääntö. Elokuun 26:ntena päivätyssä kirjelmässä lähetti tilastokonttori ehdotuksen 1925 vuoden menosäännöksi, joka sittemmin oikaistiin ja muutettiin syyskuun 5:ntenä päivätyllä kirjelmällä. Ehdotus, joka päättyi 1,056,240 markkaan, ei antanut aihetta muistutuksiin rahatoimikamarin puolelta ja hyväksyi valtuusto sen. Ehdotuksessa oli kuitenkin palkkaukset laskettu vanhan palkkataulukon IV asteikon mukaan, jonka ohella budjettiin otettiin erityinen 100,000 markan suuruinen määräraha kunnallishallintoa koskevien asetusten kodifioinnin julkaisemista varten.

Viisivuotismenosääntö. Helmikuun 26 p:nä lähetti tilastokonttori rahatoimikamarille likimääräisen laskelman arvioiduista menoistaan viisivuotiskautena 1925—29.

Kirjasto lisääntyi vuoden varrella 385 numerolla.

Lähteväin toimituskirjain luku oli 2,330. Niistä oli lähteviä kirjelmia 666, joista 603 oli koti- ja 63 ulkomaille meneviä, sekä jaettuja julkaisuja 1,664, joista 1,475 oli koti- ja 189 ulkomaille meneviä.

¹⁾ Tästä edellisellä vuodelta 137,429: 37 markkaa. — ²⁾ Siirretty seuraavaan vuoteen.